

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **A. a.s.**, so sídlom v T., IČO: X., zastúpeného JUDr. M., advokátom so sídlom v T., proti žalovaným **1/ D. a.s., v likvidácii**, so sídlom v T., IČO: X., **2/ I.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M., advokátom so sídlom v B., **o odporovateľnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 8 C 221/2006, na dovolanie žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. februára 2009 sp. zn. 6 Co 266/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 10. februára 2009 sp. zn. 6 Co 266/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 22. septembra 2008 č.k. 8 C 221/2006-167 určil, že zmluva o zriadení záložného práva z 18. novembra 2005, ktorú uzavrela obchodná spoločnosť D., a.s. so sídlom v T., a žalovaný 2/ (ďalej len „zmluva“), je voči žalobcovi pri vymáhaní jeho pohľadávky priznanej mu rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 24. apríla 2006 sp. zn. 7 Cb 68/2006 právne neúčinná. Zároveň zastavil konanie proti žalovanému 1/. Na odôvodnenie výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené, súd prvého stupňa uviedol, že uzavretím zmluvy bol žalobca ukrátený na svojich právach ako veriteľ (zmluva obmedzuje jeho práva a možnosti v prípade exekúcie). Žalovaní sú navzájom personálne prepojení – žalovaný 2/ je členom (predsedom) štatutárneho orgánu žalovaného 1/. Z tohto dôvodu žalovaný 2/ v konaní nepreukázal, že nemohol poznať úmysel žalovaného 1/ sledovaný uzavretím zmluvy. Výrok o zastavení konania odôvodnil súd prvého stupňa tým, že žalobca vzal žalobu voči žalovanému 1/ späť. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného 2/ Krajský súd v Nitre rozsudkom z 10. februára 2009 sp. zn. 6 Co 266/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti náhrady trov konania týkajúcej sa žalovaného 2/ potvrdil. Žalovanému 2/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti je vecne správny. Vzhľadom na to napadnutý rozsudok v tejto časti potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Podľa názoru odvolacieho súdu vykonal súd prvého stupňa dostatočné dokazovanie, úplne a správne zistil skutkový stav, vyvodil z neho správne skutkové závery, správne vyhodnotil vykonané dôkazy a vec i správne posúdil po právnej stránke. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa; doplnil, že zmluvou došlo nielen k skráteniu uspokojenia pohľadávky žalobcu, ale k úplnému obmedzeniu možnosti uspokojenia pohľadávky žalobcu. Zmluvou bola žalovanému 2/ zabezpečená možnosť vymôcť jeho pohľadávku od žalovaného 1/ prednostne (pred žalobcom) napriek tomu, že žalobca mal už v tom čase voči žalovanému 1/ nespochybniteľnú pohľadávku. Zmluva bola jednoznačne uzavretá s úmyslom ukrátiť žalobcu ako veriteľa; žalovaný 2/ je pritom osobou blízkou žalovanému 1/. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ dovolanie. Uviedol, že odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie s tým, že sa uskutoční 10. februára 2009. Žalovanému 2/ bolo predvolanie na odvolacie pojednávanie doručené 6. februára 2009. Keďže mu bola poskytnutá neprimerane krátka lehota na prípravu na pojednávania a navyše bol v tom čase práceneschopný, požiadal podaním z 9. februára 2009 (ktoré bolo súdu zaslané faxom aj poštou) o odročenie nariadeného pojednávania. Odvolací súd sa ale týmto podaním nezaoberal a v odôvodnení napadnutého rozsudku v rozpore so skutočnosťou uviedol, že vec prejednal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania; svojím postupom odňal žalovanému 2/ možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľa odvolací súd v napadnutom rozsudku riadne nevysvetlil, akými úvahami sa riadil vo vzťahu k jeho odvolacím námietkam. Žalovaný 2/ z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dôvody uvádzané žalovaným 2/ nie sú dané. Pokiaľ odvolací súd nariadil odvolacie pojednávanie, nič mu nebránilo, aby napokon rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. V danom prípade totiž nešlo o žiadny z prípadov,

kedy odvolacie konanie musí byť nariadené. Postupom odvolacieho súdu preto nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Žalobca žiadal dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania vo výške, ktorú vyčíslil vo vyjadrení k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania zastúpený advokátom (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či opravný prostriedok žalovaného 2/ smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť. Bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V posudzovanom prípade dovolaním žalovaného 2/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd v napadnutom potvrdzujúcom rozsudku samostatným výrokom nevyslovil, že je proti nemu prípustné dovolanie, lebo jeho rozhodnutie je po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť dovolania žalovaného 2/ preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolanie žalovaného 2/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto, aj vzhľadom na obsah dovolania, neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237

O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalovaný 2/ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

Dovolateľ namieta, že konanie je zaťažené procesnou vadou v zmysle (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. K dovolateľom vytýkanej procesnej vade malo dôjsť v súvislosti s prejednaním jeho odvolania odvolacím súdom.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Zo spisu vyplýva, že odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil odvolacie pojednávanie a jeho termín určil na 10. februára 2009 o 12.30 hod. (viď č.l. 201 spisu). Žalovaný 2/ v podaní, ktoré bolo doručené odvolaciemu súdu 10. februára 2009 a je v spise založené ako č.l. 202, poukázal na krátkosť lehoty danej mu odvolacím súdom na prípravu na pojednávanie, práceneschopnosťou vysvetlil neprítomnosť na nariadenom pojednávaní a požiadal súd o odročenie pojednávania. Odvolací súd toto podanie vzal na vedomie (viď č.l. 205) a 10. februára 2009 o 8.40 hod. oznámil právnenému zástupcovi žalobcu zrušenie termínu pojednávania.

Pokiaľ odvolací súd na prejednanie odvolania nariadil pojednávanie, nemožno vidieť odňatie možnosti konať pred súdom v procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý – za splnenia podmienok vyplývajúcich z § 214 O.s.p. – po zrušení odvolacieho pojednávania vec prejednal a rozhodol bez toho, aby sa uskutočnilo odvolacie pojednávanie. Odvolací súd po prejednaní odvolania dospel k záveru, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa sú úplné a správne a že správne je aj ich právne posúdenie súdom prvého stupňa. Keďže dospel k záveru, že sú dané zákonné dôvody potvrdenia odvolaním napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1 O.s.p.), nemusel dokazovanie zopakovať ani doplniť (viď § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj preto, lebo súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania (viď § 214 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a zo spisu nevyplýva, že by prejednanie a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem (viď § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Potiaľ bol teda procesný postup odvolacieho súdu v súlade so zákonom a nemohol založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odvolací súd ale prehliadol, že i keď 10. februára 2009 boli dané procesné predpoklady stanovené Občianskym súdnym poriadkom pre prejednanie a rozhodnutie vecí (o veci samej rozhoduje súd rozsudkom – viď § 152 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania, neboli splnené procesné predpoklady pre vyhlásenie jeho rozsudku. Podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudky sa vyhlasujú v mene Slovenskej republiky a vždy verejne (viď tiež § 156 ods. 1 O.s.p.). Preto Občiansky súdny poriadok vyžaduje aj v prípadoch, v ktorých sa rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, aby súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Porušenie tejto zákonnej povinnosti súdu je aj porušením ústavnosti.

Verejnú vyhlásenie rozsudku nie je len formálny, samoučelný úkon súdu. Jeho podstata má hlboký význam s viacerými procesnoprávnymi dopadmi. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len ten účastník, ktorý bol riadne oboznámený s časom a miestom verejného vyhlásenia, možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom – akými konkrétnymi výrokmi). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je tu právo účastníka oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok (viď tiež § 237

písm. g/ O.s.p.) a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (t.j. ak súd niektorého z účastníkov konania na verejné vyhlásenie rozsudku nepredvolá a ani ho iným vhodným spôsobom o verejnom vyhlasovaní rozsudku nevyrozumie), možno napraviť len tým, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, napadnutý rozsudok zruší.

Predvolaním na odvolacie pojednávanie vytýčené na 10. február 2009 odvolací súd účastníkom konania vytvoril nielen procesnú možnosť ich účasti na nariadenom pojednávaní, ale tiež na prípadnom vyhlásení rozsudku na záver tohto pojednávania. Zrušením tohto termínu pojednávania boli anulované oba procesné dôsledky doručenia upovedomenia o nariadení súdneho pojednávania a nastala procesná situácia, akoby účastníci neboli o pojednávaní upovedomení. V tejto procesnej situácii by ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku zodpovedalo, keby a/ odvolací súd buď nariadil nové ústne odvolacie pojednávanie (na ktorom by prípadne bol vyhlásený rozsudok, alebo po skončení ktorého by odvolací súd odročil pojednávanie na vyhlásenie rozsudku – vid' § 156 ods. 1 a 2 O.s.p.), alebo b/ takéto pojednávanie nenariadil, avšak s tým, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku by vopred oznámil na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (vid' § 156 ods. 3 O.s.p.).

Odvolací súd v danom prípade nepostupoval spôsobom, ktorý dovolací súd označil v predchádzajúcom odseku za zodpovedajúci Občianskemu súdnemu poriadku. V dôsledku toho bola žalovanému 2/ znemožnená realizácia jeho procesného oprávnenia byť súdom upovedomený o tom, že bude vyhlásený rozsudok, a tiež procesného oprávnenia zúčastniť sa na vyhlásení rozsudku. Odvolací súd tým žalovanému 2/ odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (na obdobnom závere je založené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napríklad v konaní sp. zn. 3 Cdo 65/2005).

Procesná vada tejto povahy je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; zároveň je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dovolací súd so zreteľom na uvedené napadnutý rozsudok zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Vzhľadom na dôvod zrušenia rozsudku odvolacieho súdu nezaoberal sa dovolací súd námietkou žalovaného 2/, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. augusta 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková